

Życie zabrane do walizki

Bezimienny/Nieznany, pomysły i realizacja: Łukasz Batko, Grupa Gra/nice we współpracy z Teatrem Pinokio w Łodzi

 Piotr Olkusz ⓘ

aA aA aA

fot. HaWa

Poetyckie piękno tego przedstawienia bierze się z precyzyjnego operowania skrótem i symbolem; chyba dlatego spektakl Łukasza Batki jest naraz konkretny i angażujący. *Bezimienny/Nieznany*, opowieść o uciekinierach-tulaczach, którzy całe swoje życie musieli zmieścić w jednej walizce, przypomina o tragedii, która wciąż się dzieje, a do której my zdążyliśmy się przyzwyczaić. Twórcy pozbawiają nas tego komfortu zobojętnienia.

Jest w tym spektaklu potencjał przypowieści. Choć bohaterowie zdają się niezdefiniowani i choć miejsce ich urodzenia pozostaje nieokreślone, to jednak akcja ciąży w stronę konkretnego, którym staje się trwający już ponad dekadę kryzys migracyjny. Oswojony naszą łatwością do odwracania wzroku i zapominania, nierzadko też rozbrajany skłonnością do uogólnień i relatywizacji (czyż nie każdy kiedyś uciekał? – myślimy, z czym zresztą gra jak z ogniem spektakl Batki) w *Bezimiennym/Nieznanym* ten realny dramat powraca jakby za sprawą samych interpretacji widzów. Tak, na scenie Bliski Wschód prawie się nie pojawia: śpiew muezzina szybko zostaje wyciszony, a spalone domy przypominają „domy w ogóle” – nie zaś zabudowę arabskich miast. Niemniej bezpieczną refleksyjność szybko wypiera dyskomfort konkretny: opowiada nam się o realnej tragedii, tej, która wciąż się dzieje i której – właśnie przez tę jej współczesność – nie sposób zamknąć w bezpiecznym, bo pisanym w czasie przeszłym ciągu historii.

Wydawać by się mogło, że decydując się na użycie przede wszystkim techniki teatru przedmiotu, Łukasz Batko stosuje wobec widzów rodzaj emocjonalnego szantażu. Zabudowana walizkami scena (tak, by przypominała kadłub łodzi), czuła opowieść o zwykłym dniu z życia rodziny zakończonym zbombardowaniem jej domu (odegrana przez nieco tylko większe od kciuka lalki), wypadający za burtę kufer (a wraz z nim kolejne ludzkie istnienie)... to wszystko jest lawirowaniem na granicy dwóch światów. Jeśli *Bezimienny/Nieznany* nie staje się tkliwą opowieścią, a przeradza się w dramatyczny reportaż o tragedii, która ma swoją twarz, to dzieje się tak dzięki ascetycznej precyzji twórców: ich umiejętności panowania nad emocjami, sygnalizowania tragedii, a nie ich eksploatowania, ale przede wszystkim dzięki ich decyzji, by często stawać się – tak jak my, widzowie – obserwatorem swoich opowieści.

Robią to na różne sposoby. Przyglądanie się animowanym przez siebie lalkom jest dopiero wstępem do wyjątkowego wypracowania ze śledzenia tego, co na scenie. Zbudowanie się do fabuły uderza, gdy aktorki zdają się same gubić w natłoku kufrów, z których każdy kryje kolejny dramat. Widoczne jest, gdy na scenie musi pojawić się sam reżyser, by dać wskazówki gry, by coś popchnąć dalej. Ma wreszcie moc zawiadnięcia naszą percepcją, gdy Aleksandra Batko, Masza Lesiak-Batko i Żaneta Małkowska podają sobie z rąk do rąk mikroskopijną pochodnię, by bliżej przyjrzeć się makiecie ruin zrujnowanego osiedla, jeszcze niedawno, przed zbombardowaniem, tętniącego prawdziwym życiem.

Wspólnym mianownikiem tej refleksji o tragedii migracyjnej zdaje się zwrócenie uwagi na rolę przypadku w życiu i śmierci tych, którzy zziębnięci i mokrzy czekają na chybotliwym pokładzie, aż łódź dobije do bezpiecznego brzegu. Dla kogo zabraknie miejsca, a dla kogo tylko koca? Kto wydostanie się spod gruzów, a kto pod nimi umrze? Kto znajdzie drogę na piasku, a kto zabłądzi wśród pustynnych wydm. I wreszcie: na kogo my, żyjący po tej bezpiecznej stronie morza, zwrócimy uwagę, a od kogo odwrócimy wzrok? Ta analiza przypadku – nienachalna, ale przecież wciąż obecna w spektaklu – jest ważnym wkładem w rozważania o uchodźczym kryzysie. Jednocześnie wcale nie uśmierza naszego poczucia winy czy chociaż odpowiedzialności. Mimo wszystko, zdaje się mówić Łukasz Batko, zachęcając nas ze sceny do dziwnego głosowania (jak z niedobrego reality show: komu jaki bilet?), każdy wybór ma jednak znaczenie. Mimo wielu nieszczęść, na które nie mamy wpływu, możemy przecież podejmować także realne działania – my, czyli widzowie z realnego świata. W realnym świecie, czyli nie w teatrze.

Bezimienny/Nieznany to szczególna refleksja o rzeczywistości emigracyjnej tragedii, może tym bardziej wyjątkowa, że powstała dobre kilka lat po okresie teatralnego

Szukaj w serwisie

Szukaj

POWIĄZANE TEATRY

Teatr Pinokio w Łodzi

PRZECZYTAJ TEŻ

Anna Jazgarska
Stan umysłu

Maciej Wojtyzsko
O cenzurze i wdzięczności

Maciej Wojtyzsko
Rzemiosło. Majsterkowanie. Tworzenie

Dominik Gac
Widowisko

Leszek Pułka
Kordian epoki tweetów

Wojciech Kowalczyk
Kalambury z Kantorem

BĄDŹ NA BIEŻĄCO

zainteresowania problemem. Wcześniej pisała o nim oświetlona wciąż jeszcze tłącym się blaskiem Nobla Elfride Jelinek (dramat *Podpieczeni*), zaangażowane teatry – od Starego po warszawski Powszechny – urządziły debaty, zainteresowali się nim polscy dramatopisarze (wydana przez „Dialog” antologia miniatur *Są takie chwile, czy Muzulmany* Artura Pałygi)... Wykorzystywano oburzenie, gniew, skandal, kartezyjską logikę i tradycyjne odwołania do tradycyjnej przyzwoitości. Łukasz Batko zdaje się pytać, co z tamtych emocji pozostało. Która utonęła, a która pozostaje na powierzchni naszej codziennej uważności.

18-08-2021

Grupa Gra/nice we współpracy z Teatrem Pinokio w Łodzi

Bezimienny/Nieznany

pomysł i realizacja: Łukasz Batko

scenografia: Anna Adamiak, Radosław Pacholczyk, Aleksandra Batko, Masza Lesiak-Batko, Żaneta Małkowska, Łukasz Batko

lalki: Justyna Bernadetta Banasiak

muzyka: Łukasz Batko

wideo: Piotr Henryk Osak

opieka artystyczna: Magdalena Miklasz

obsada: Aleksandra Batko, Masza Lesiak-Batko, Żaneta Małkowska, Łukasz Batko

premiera: 04.06.2021

Projekt zrealizowany w ramach sfinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego stypendium Młoda Polska dla Łukasza Batko na rok 2020

GRUPA GRA/NICE

ANNA ADAMIAK

RADOSŁAW PACHOLCZYK

ALEKSANDRA BATKO

MASZA LESIAK-BATKO

ŻANETA MAŁKOWSKA

ŁUKASZ BATKO

ŁÓDŹ

TEATR PINOKIO W ŁODZI

teatralny

Bądź na bieżąco, dołącz do naszego newslettera

Twój adres email

Dołącz

Nie jestem robotem

reCAPTCHA
Prywatność - Warunki

Dołączając akceptujesz naszą politykę prywatności oraz warunki korzystania z portalu zawarte w regulaminie.

Projekt „Ogólnopolski portal Teatralny.pl” jest finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programów MKiDN, priorytet TEATR

Przeczytaj

Świat
Nadesłane
Książki
Varia
Felietony
Historia teatru
Ludzie
Rozmowy
Opinie
Recenzje

Inne

Biblioteka
Redakcja
Patronaty
Współpraca
Szkoła
Kontakt

Znajdziesz nas też tu:

 Facebook